

Jak může vypadat medailon

Tento medailon vyšel v prvním čísle tištěné Revue pro média. Je dost důkladný a má dobrou strukturu. V našem případě můžeme využít toho, že RPM-BLOG je internetové médium, a jednotlivé termíny prolinkovat se zdroji, odkud jsme čerpali.

Bachtin, Michail Michailovič (1895–1975) | RPM č. 1

Ruský filozof, lingvista, kritik a literární vědec. Narodil se ve městě Orel jižně od Moskvy a vyrostl ve Vilniusu a Oděse. Studoval klasickou filologii na Petrohradské univerzitě. V letech 1918 až 1929 pobýval střídavě v Leningradě a v běloruských městech Vitebsk a Nevel, kde se kolem něho vytvořila skupinka podobně smýšlejících intelektuálů (mj. M. I. Kagan, P. N. Medveděv, V. N. Vološinov), známá jako „Bachtinův kroužek“. Období mezi léty 1929 a 1936 strávil v nuceném exilu v Kazachstánu, kam byl vykázán pravděpodobně za své náboženské aktivity. V roce 1936 začal učit na Pedagogickém institutu v Saransku, kde byl v roce 1957 při povýšení institutu na univerzitu ustanoven vedoucím katedry ruské a světové literatury. Do důchodu odešel v roce 1961. V této době byl objeven moskevskými studenty a díky jejich vlivu začala v Rusku opět vycházet jeho díla. V roce 1969 se odstěhoval do Moskvy, kde ve svých osmdesáti letech zemřel.

Komentář [x1]: V první větě je vhodné uvést, v jakých oborech autor působil, případně čím je známý.

Bachtin se zabýval zejména teorií románu. Přesto lze na jeho práci pohlížet jako na filozofii kultury. Jeho myšlenky a teorie jsou velmi flexibilní a použitelné v široké škále disciplín (lingvistice, filozofii, literární teorii, hudbě, filmové teorii, kulturních studiích a sociálních vědách), do kterých vnesl výrazný smysl pro intertextualitu a socio-kulturní kontext partikulárních promluv a aktů jednání. Pro teorie populární kultury je klíčová jeho koncepce karnevalu (rozpracoval ji zejména v knize Tvorčestvo Fransua Rable i narodnaia kul'tura srednevekova i renessansa; česky vyšlo jako François Rabelais a lidová kultura středověku a renesance v roce 1975), která úzce navazuje na jeho dialogické a kontextuální pojmání jazyka, literatury a kultury.

Komentář [x2]: Následuje "vědecký životopis". Tenhle je docela dlouhý. Po přehledu univerzit, na kterých daná osoba působila, je vhodné uvést hlavní díla (knihy) a do závorky rok jejich vydání. Nebo je možné dát seznam hlavních publikací do zvláštního oddílu na konec medailonu. To tady chybí úplně.

Bachtinova koncepce karnevalu je založena na binární opozici mezi oficiální a populární kulturou. Bachtin popisuje karneval jako způsob života a jazyka, který stojí v opozici k oficiálním normám církve a státu. Během karnevalu je vše dovoleno, je to od restrikcí osvobozující způsob života bez hierarchií, morálky, disciplíny a sociální kontroly. Jako způsob jazyka je karneval specifickým vyjádřením osvobození od oficiálních norem a hodnot, specifický typ "groteskní" komunikace, nevkusu, obscénností, profanace všeho svatého a oslavy tělesných požitků a excesů nemožných v každodenním životě.

Komentář [x3]: Následující odstavec se může zabývat tím, čím se daná osoba zabývala, jaký je její hlavní teoretický přínos (zejména pro mediální studia).

Mezi další významná Bachtinova díla patří Slovo v romane, Epos i roman, Formy vremeni i chronotopa v romane, Voprosy literatury i estetiki, Estetika slovesnogo tvorčestva, Problemy poetiki Dostoevskogo; Formalnyj metod v literaturovedenii a K filosofii postupka.

Komentář [x4]: Další odstavec by měl přiblížit autorův hlavní koncept, hlavní tvrzení nebo ústřední tezi jeho díla. Případně diskuzi, kterou autorovo dílo vyvolalo.

Michal Šimůnek

Komentář [x5]: Na závěr je třeba uvést zdroje, ze kterých jsme čerpali, a také kvalitní internetové odkazy, kde je možné dozvědět se více. Tedy informační rozcestník.

(<http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Heslar/bachtin.htm>)

Medailon č. 1 – Antonio Gramsci

Antonio Gramsci, italský politik a spisovatel, se narodil 23.1.1891 v Alesi (Sardinie, prov. Cagliari). V letech 1911-14 studoval v Turínu historii a filozofii. Od mládí byl levicového zaměření. V roce 1913 vstoupil do Socialistické strany Itálie, kde se stal redaktorem stranických novin „Avanti“. V roce 1917 byl zvolen předsedou turínské sekce své strany.

Společně s Palmirem Togliattim založil v roce 1919 časopis „L'Ordine Nuovo“ („Nový pořádek“). Po první světové válce byl Turín centrem revolučního hnutí a masových nepokojů. V dubnu 1920 došlo ke generální stávce a v září stejného roku byly pod vedením Gramsciho obsazeny turínské podniky jako např. FIAT, které potom přes absenci většiny inženýrů pracovaly pod dělnickou kontrolou.

Gramsci také pomáhal při vytvoření lidových milic, které měli chránit hnutí proti stále častějším útokům fašistů. V lednu 1921 se stal spoluzakladatelem Komunistické strany Itálie, ve které byl až do své smrti členem Ústředního výboru. Mezi roky 1922-23 pracoval pro Kominternu a od roku 1924 byl poslancem italského parlamentu.

Po „pochodu na Řím“ v roce 1922 se Gramsci se stal novým předsedou strany a zasazoval se o vytvoření spojení všech levicových a občanských stran proti fašismu. V listopadu 1926 byl zatčen a o dva roky později odsouzen k dlouholetému trestu vězení, na jehož následky v roce 1937, krátce po svém propuštění z vazby, v Římě zemřel. Ve vězení napsal své známé „Lettere del carcere“ („Dopisy z vězení“). Jeho spisy silně ovlivnily italskou levici v 60. letech.

Medailon č. 2 - Stuart Hall

Hall, Stuart (*1932)

Stuart Hall, zakládající postava britských kulturních studií, se narodil v roce 1932 v Kingstonu na Jamajce odkud se v roce 1951 přestěhoval do Bristolu. Následně studoval Oxfordskou univerzitu na Merton College, kde získal titul M.A. V druhé polovině 50. let spolu s E. P. Thompsonem a Raymondem Williamsem založili časopis *New Left Review*. Osm let po sovětské invazi do Maďarska, která byla pro britskou levici impulzem k přehodnocení dosavadních východisek, napsal spolu s Paddy Whannelem v roce 1964 knihu *The Popular Arts*, kterou se dostal do akademického podvědomí. Na základě této knihy se Hall na pozvání Richarda Hoggarta přesunul do Centre for Contemporary Cultural Studies na birminghamské univerzitě a o čtyři roky později se stal jeho ředitelem. V této době napsal několik vlivných článků, jako například *Situating Marx: Evaluations and Departures* (1972) nebo *Encoding and Decoding in the Television Discourse* (1973). Roku 1979 odešel z Centre for Contemporary studies v Birminghamu a stal se profesorem na Open university, kde pokračoval ve své publikační činnosti knihami jako *The Hard Road to Renewal* (1988), *Resistance Through Rituals* (1989), *The Formation of Modernity* (1992), *Questions of Cultural Identity* (1996) a *Cultural Representations and Signifying Practices* (1997). V roce 1997 odešel do důchodu.

Hall se stal jedním z hlavních zastánců recepční teorie, která se prostřednictvím textuální analýzy zabývá vztahem publika k textu, zejména pak jeho vyjednáváním a opozicí vůči zakódovaným významům. Hallovým základním stanoviskem je, že publikum není pouze pasivním příjemcem obsahu textu, ale je při jeho čtení aktivní. Jedinec při čtení textu vyjednává jeho význam v závislosti na svém kulturním původu, prostřednictvím kterého lze objasnit jeho individuální chápání těchto významů. Tento pohled byl poměrně inovativní oproti přístupu Frankfurtské školy, ze které také britská kulturní studia vycházela, protože Theodor W. Adorno a ostatní její členové nebrali publikum příliš v úvahu.

Hall tuto koncepci dále rozpracoval ve svém modelu kódování a dekodování mediálních diskurzů. Podle ní leží význam textu někde mezi jeho producentem a posluchačem, protože, i když producent obsah textu kóduje určitým způsobem, příjemce jej vždy do jisté míry dekoduje jinak. Tento jev Hall nazval *Margin of understanding* (mez porozumění).

S mediálními diskurzemi souvisí i Hallův přístup k masmédiím. Hall na masová média nahlížel pomocí marxistické kulturní teorie. Vycházel hlavně z Gramsciovy teorie hegemonie a Althusserovského pojetí médií jako ideologického státního aparátu úzce spojeného s reprodukováním dominantních ideologií podporujících zájmy vládnoucí třídy. Na druhé straně tato média podle Halla poskytují prostor pro "bitvu ideologií". Klíčovou roli při definování událostí má zpravodajství, za ještě významnější však Hall považuje oficiální vládní a institucionální zdroje. Média zároveň posilují konsenzuální pohled tím, že užívají zlidovělých slovních obrátů a snaží se přivlastnit si hlas veřejnosti („lidu“).

Hall svými pracemi ovlivnil akademické i politické kruhy a jeho koncepty kódování a dekodování nebo rolový model se staly široce uznávanými. Jeho články publikované v teoretickém časopisu *Britské komunistické strany Marxism Today* změnily levicový pohled na trhy nebo ekonomický konzervativismus a dokonce ovlivnily i britskou Labour party pod vedením Neila Kinnocka nebo Tonyho Blaira.

Významné publikace Stuarta Halla

Hall S., Walton. P. : *Situating Marx: Evaluations and Departures*, The British Journal of Sociology, Vol. 24, No. 3 (1973)
Hall, S.: *Encoding and Decoding in the Television Discourse*, Univ.B'ham., Centre for Contemp.Cult.Studs. (1973)
Hall, S. : *The Hard Road to Renewal*, Verso Books (1988)
Hall, S., Jefferson, T. : *Resistance Through Rituals*, HarperCollins Publishers Ltd (1976)
Hall, S. : *The Formation of Modernity*, (1992)
Hall, S., du Gay, P. : *Questions of Cultural Identity*, Sage Publications Ltd (1996)
Hall, S. : *Cultural Representations and Signifying Practices*, Sage Publications & Open University (1997)

Podrobná bibliografie Stuarta Halla

http://www.mona.uwi.edu/library/stuart_hall.html

Literatura

Internet net archive, *Stuart Hall*, 2001,
http://web.archive.org/web/20011110032650/http://carmen.artsci.washington.edu/panop/author_H.htm#HALL
Spartacus educational, *Stuart Hall*,
<http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/HIShallS.htm>
Wikipedia, Stuart Hall,
[http://en.wikipedia.org/wiki/Stuart_Hall_\(cultural_theorist\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Stuart_Hall_(cultural_theorist))
Answers, Stuart Hall
<http://www.answers.com/topic/stuart-hall>

Užitečné zdroje

<http://www.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/ed270/theorists.html>
http://wiki.media-culture.org.au/index.php/Internet_Audiences-_Key_Theorists:_Stuart_Hall